

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

3

Na osnovu člana 33. st. 4. i 5. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 3/03), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, na 35 sjednici održanoj 19. decembra 2003. godine, donijelo je

ODLUKU O PRAĆENJU REZIDUA ODREĐENIH TVARI U ŽIVIM ŽIVOTINJAMA I U PROIZVODIMA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

POGLAVLJE I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

1. Ovom odlukom se propisuju mjere za praćenje i kontrolu rezidua tvari navedenih u Aneksu I.

Član 2.

1. Termin upotrijebljeni u ovoj odluci imaju slijedeća značenja:
 - a) **Zabranjene tvari ili proizvodi** - tvari i proizvodi čija je primjena na životinjama zabranjena zakonskim ili podzakonskim aktima;
 - b) **nedozvoljeno liječenje** - upotreba zabranjenih tvari ili proizvoda ili upotreba odobrenih tvari ili proizvoda u druge svrhe od onih za koje su odobrene i/ili u uvjetima drugačijima od onih koji su propisani;
 - c) **rezidua** - ostatak tvari s farmakološkim djelovanjem, ostatak ekoloških zagadivača okruženja i druge tvari, kao i njihovi metaboliti, koji mogu prijeći u prehrambene proizvode i ugroziti zdravlje ljudi;
 - d) **Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće ministara), nadležni organi entiteta, nadležni organ Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Brčko Distrikt)** - organi u Bosni i Hercegovini nadležni za provođenje ove odluke;
 - e) **ovlašteni laboratorij** - laboratorij, koji ispunjava propisane uvjete koje propisuje Ured, i koji za obavljanje ispitivanja službenih uzoraka na prisutnost rezidua ovlašćuje nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta i odgovara za njegov rad;
 - f) **životinjski proizvodi** - meso, mlijeko, riba i njihovi proizvodi i drugi proizvodi životinjskog porijekla namijenjeni prehrani ljudi i hranjenju životinja;

- g) **grupa (uzgoj) životinja** - grupa životinja iste vrste, iste dobi, uzgajanih na istom posjedu, u isto vrijeme i u istim uvjetima držanja;
- h) **imaoci životinja** - fizička i pravna lica, koja su vlasnici životinja, odnosno koja se bave uzgajanjem, zaštitom, upotrebom, gajenjem, upravljanjem, obučavanjem, prijevozom ili prodajom životinja;
- i) **lot-** proizvodna serija - grupa proizvoda iste vrste unutar jednoga pakovanja ili tehnološke proizvodne cjeline;
- j) **službeni uzorak** - uzorak kojega uzima službeni veterinar, prema propisanom postupku i koji se na analizu dostavlja s priloženim propisanim obrascem;
- k) **službeni veterinar** - je veterinar, koji je zaposlen u Uredu, nadležnom organu entiteta i Brčko Distrikta;
- l) **ovlašteni veterinar** - je veterinar kojeg za obavljanje pojedinačnih djelatnosti ovlasti Ured, odnosno nadležni organi entiteta ili Brčko Distrikta;
- m) **imanje** - označava svaki objekat, zgradu ili mjesto a u slučaju otvorenog prostora, bilo koje mjesto na kom se životinje uzgajaju, drže ili se na neki drugi način njima postupa;
- n) **beta-agonisti** - blokatori beta-adrenoreceptora.

POGLAVLJE II - PLAN I NAČINI PRAĆENJA U SVRHU OTKRIVANJA REZIDUA

Član 3.

1. Postupak uzgoja životinja i proizvodnje proizvoda životinjskog porijekla obavezno se prati u svrhu otkrivanja rezidua tvari navedenih u Aneksu I ove odluke i to:
 - a) u živim životinjama, njihovim ekskretima, tjelesnim tekućinama i tkivima;
 - b) u životinjskim proizvodima;
 - c) u hrani za životinje i vodi za piće.

Član 4.

1. Ured je odgovoran za:
 - a) izradu Plana praćenja (u daljem tekstu: Plan) iz člana 5. ove odluke radi provođenja kontrole i praćenja određenih rezidua;
 - b) koordiniranje aktivnosti koje po ovoj odluci provode nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta;
 - c) sakupljanje, obradu i analizu podataka koji su potrebni za procjenu efekta praćenja, te za objavljivanje rezultata kontrole rezidua i provođenja Plana u entitetima i Brčko Distriktu;
 - d) izvještavanje drugih država, zajednica država, relevantnih svjetskih organizacija i drugih zainteresiranih strana, najkasnije do 31. marta, svake godine, o podacima i rezultatima iz tačke c) ovoga člana uključujući i rezultate drugih odnosnih ispitivanja/procjenjivanja;
 - e) nadziranje provođenja plana praćenja rezidua.

Član 5.

1. Plan određuje grupe tvari koje se ispituju prema vrstama životinja, u skladu s Aneksom II ove odluke.
2. Planom se određuju mjere za otkrivanje:
 - a) rezidua određenih tvari u živim životinjama, njihovim ekskretima i tjelesnim tekućinama, u životinjskim tkivima i u proizvodima kao što su meso, mlijeko, jaja, med;
 - b) određenih tvari u vodi za piće i hrani za životinje na mjestima gdje se životinje drže ili uzgajaju.
3. Obim i učestalost uzorkovanja određeni su u Aneksima II, III i IV ove odluke.

4. Plan usvaja Vijeće ministara, na prijedlog Ureda za svaku kalendarsku godinu.

Član 6.

1. Plan se uskladuje s obimom i učestalošću uzorkovanja opisanima u Aneksu III.
2. Vijeće ministara na prijedlog Ureda može izmijeniti minimalne zahtjeve kontrole iz Aneksa III, osiguravajući tako da su isti jasnije utvrđeni, a ukupni efekat provođenja Plana povećan.
3. Navedena izmjena ni na koji način ne smije umanjiti djelotvornost Plana u otkrivanju pojedinih rezidua ili otkrivanju pojedinih slučajeva nedozvoljenog liječenja životinja tvarima navedenim u Aneksu I.

Član 7.

1. Pri izradi Plana u obzir se uzimaju posebni uvjeti vezani za mogućnosti pojave rezidua.
2. Plan sadržava sljedeće:
 - a) propise vezane za upotrebu tvari iz Aneksa I, a naročito odredbe o njihovom odobravanju i zabrani, raspodjeli i stavljanju na tržište i odredbe koje određuju način njihove primjene;
 - b) organizacijsku strukturu tijela uključenih u praćenje i primjenu Plana;
 - c) listu odobrenih laboratorija, uključujući podatke o njihovim kapacitetima za obradu i analizu uzoraka;
 - d) listu tvari koje se otkrivaju/kontroliraju, metode njihove analize, standarde za interpretaciju dobivenih rezultata i najveće dozvoljene količine ostataka odobrenih tvari (u skladu sa propisima Evropske unije);
 - e) broj službenih uzoraka koji se uzima u odnosu na broj zaklanih životinja svake pojedine vrste u prethodnoj godini, a u skladu s obimom i učestalošću uzorkovanja iz Aneksa III;
 - f) način uzimanja službenih uzoraka;
 - g) mjere koje službeni veterinar naređuje u slučajevima utvrđivanja nedozvoljenih rezidua.

Član 8.

1. Plan se može mijenjati i nadopunjavati tokom godine ako za to postoje opravdane potrebe -uključujući prirodne i druge nepogode, odnosno opravdana sumnja na zaostajanje nedozvoljenih rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla.
2. Službeni i ovlašteni veterinari iz ove odluke dužni su dostavljati nadležnim veterinarskim organima entiteta i Brčko Distrikta izvještaj o provođenju Plana, a nadležni veterinarski organi entiteta i Brčko Distrikta dostavljaju Uredu mjesečni izvještaj o provođenju Plana.

POGLAVLJE III - VLASTITA KONTROLA I ODGOVORNOST STRANA UKLJUČENIH U SISTEM PROIZVODNJE ŽIVOTINJA I PROIZVODA ŽIVOTINJSKOGA PORIJEKLA

Član 9.

1. Imalac životinja ili odgovorno lice na imanju je dužan u promet staviti samo:
 - a) životinje kojima nisu davane zabranjene tvari i proizvodi ili životinje koje nisu nedozvoljeno liječene;
 - b) životinje kojima su davane odobrene tvari ili proizvodi kod kojih je protekla propisana karenција;

- c) proizvodi koji potječu od životinje iz tač. a) i b), ovog člana;
2. Vlasnici, odgovorne osobe u objektima za klanje, obradu i preradu proizvoda životinjskog porijekla dužni su poduzeti sve potrebne mjere, a naročito mjere vlastite kontrole, kako bi:
- a) u proizvodnji koristili samo one životinje za koje njihov proizvođač može garantirati da je od zadnjega liječenja do stavljanja u promet tkiva ili proizvoda koji potječu od liječenih životinja, proteklo propisano vrijeme (karencija);
- b) bili sigurni da životinje s imanja ili životinjski proizvodi:
- 1) ne sadrže količinu rezidua određene tvari koja je veća od najveće dozvoljene količine;
 - 2) da ne sadrže zabranjene tvari ili proizvode.

Član 10.

1. Veterinar koji obavlja liječenje životinja na imanju prati uvjete držanja i upotrebu tvari na koje se odnosi ova odluka.
2. Veterinar u evidencije liječenja na imanju, bilježi vrijeme (datum) i način primjene lijeka, oznaku liječene životinje i vrijeme trajanja karencije.
3. Vlasnik životinje je dužan primjenjivati propisane veterinarske lijekove samo uz odobrenje i pod kontrolom veterinara, te se pridržavati uputstava proizvođača lijekova i propisane karencije.
4. Vlasnik životinje je dužan voditi evidenciju u slučaju iz stava 3. ovoga člana koju kao i veterinarske recepte obavezno čuva najmanje 5 godina.
5. U svrhu utvrđivanja udovoljavanja određenog imanja zahtjevima ove odluke, imalac životinje i veterinari koji provode zdravstvenu zaštitu životinja, obavezni su službenom veterinaru dati na uvid potrebne informacije i evidencije.

POGLAVLJE IV - MJERE SLUŽBENE KONTROLE

Član 11.

1. Ured može bez ograničenja odrediti provođenje kontrole, ne uzimajući u obzir kontrole koje se provode u vezi s primjenom Plana i kontrole koje se odnose na član 5. ove odluke ili kontrole koje su propisane drugim propisima, i to:
 - a) na mjestima i tokom proizvodnje tvari koje su sastavni dio grupe A Aneksa I ove odluke, način postupanja s istima, način njihova uskladištenja, prijevoza, raspodjele ili prodaje;
 - b) na mjestima proizvodnje stočne hrane, uskladištenja kao i na mjestima distribucije stočne hrane;
 - c) na mjestima uzgoja i držanja životinja, na mjestima proizvodnje i uskladištenja sirovina životinjskoga porijekla.
2. Kontrole iz stava 1. ovog člana naročito se provode u svrhu otkrivanja zabranjenih tvari ili proizvoda koji se primjenjuju na životinjama u svrhu tova ili nedozvoljenoga liječenja.

Član 12.

Kontrole predviđene ovom odlukom se provode bez prethodne najave.

Član 13.

1. Službeni veterinar dužan je:

- a) u slučaju sumnje na nedozvoljeno liječenje životinja, tražiti od imaoa životinje ili veterinara, da osigura svu potrebnu dokumentaciju iz člana 10. st. 2. i 4. ove odluke;
- b) tamo gdje je potvrđeno nedozvoljeno liječenje, ili gdje su korištene, odnosno tamo gdje postoje razlozi za sumnju da su korištene nedozvoljene tvari ili proizvodi, provesti:
 - 1) kontrolu porijekla životinja na imanju, metodom slučajnog uzorka;
 - 2) kontrolu stočne hrane na imanju s kojeg životinje potječu ili dolaze i vode za piće, a za ribe, rakove, školjke, muzgavce i mekušce ispitivanje vode iz koje potječu;
 - 3) kontrole predviđene po članu 11. stavu 1. tački a) ove odluke;
 - 4) sve druge kontrole koje su potrebne u svrhu razjašnjenja porijekla nedozvoljenih tvari.
- c) tamo gdje su u životinjskim proizvodima, tkivima ili organima utvrđene količine rezidua neke tvari veće od maksimalno dozvoljenih, obaviti potrebne kontrole i poduzeti mjere u skladu s poglavljem VII ove odluke.

POGLAVLJE V - UVOZ IZ DRUGIH DRŽAVA

Član 14.

Zabranjuje se uvoz u Bosnu i Hercegovinu životinja ili proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih ishrani ljudi, iz zemalja koje nemaju ili ne primjenjuju program praćenja rezidua određenih tvari koji su isti ili približno isti zahtjevima iz Aneksa I ove odluke.

Član 15.

Prilikom ispitivanja životinja ili proizvoda životinjskoga porijekla iz uvoza, službeni veterinar koji je ispitivanja naredio, dužan je o rezultatima analiza odmah obavijestiti Ured, nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta.

Član 16.

1. Kada se utvrdi da su u svrhu liječenja uvezenih životinja korišteni neodobreni proizvodi i tvari, ili prisutnost zabranjenih proizvoda i tvari u jednoj seriji ili dijelu serije uvezenih proizvoda životinjskoga porijekla koji potječu iz istog objekta, službeni veterinar je dužan poduzeti sljedeće mjere:
 - (a) Uredu, nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta prosljediti informaciju o vrsti i namjeni proizvoda;
 - (b) provesti dodatno uzorkovanje svake skupine životinja ili proizvoda životinjskoga porijekla, iz istog mjesta/objekta;
 - (c) sljedećih 5 serija pošiljaka istoga porijekla privremeno zadržati do završetka analize i dobivanja nalaza na osnovu kojega se obavlja prosuđivanje ispravnosti.
2. Kada se dodatnim uzorkovanjem utvrdi prisutnost rezidua zabranjenih tvari ili proizvoda zavisno o vrsti opasnosti, dobavljač je obavezan predmetnu pošiljku vratiti u državu porijekla, ili istu neškodljivo ukloniti, odnosno iskoristiti u druge svrhe, u skladu sa odgovarajućim propisima i pod kontrolom nadležne veterinarske inspekcije.
3. O rezultatima dodatnih uzorkovanja službeni veterinar dužan je odmah obavijestiti Ured, nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta, koji na osnovu tih informacija poduzimaju druge potrebne mjere kako bi se utvrdili uzorci prisutnosti i porijeklo nedozvoljenih rezidua.

POGLAVLJE VI - OVLAŠTENI LABORATORIJ

Član 17.

1. Vijeće ministara na prijedlog Ureda će odrediti najmanje jedan referentni laboratorij za određivanje rezidua.
2. Vijeće ministara će na prijedlog Ureda u "Službenom glasniku BiH" objavljivati i dopunjavati listu referentnih laboratorija i drugih ovlaštenih laboratorija za analitiku rezidua.
3. Referentni laboratoriji su dužni:
 - a) koordinirati rad drugih ovlaštenih laboratorija odgovornih za analitiku rezidua, uskladiivati standarde i metode analize za određenu reziduu ili grupu rezidua;
 - b) pružiti stručnu pomoć u izradi Plana;
 - c) povremeno organizirati usporedna testiranja za određenu reziduu ili grupu rezidua koje se analiziraju u određenom laboratoriju;
 - d) izvještavati Ured, nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta o rezultatima analiza, najmanje jednom mjesečno;
 - e) provoditi stručno obrazovanje laboratorijskog osoblja u drugim referentnim laboratorijima i u referentnim laboratorijima drugih država;
 - f) se pridržavati utvrđenih standarda i metoda analiza;
 - g) razmjenjivati informacije sa drugim referentnim laboratorijima.

Član 18.

1. Službeni uzorci se uzimaju u skladu s Aneksima III i IV ove odluke i dostavljaju na analizu u ovlaštene laboratorije.
2. Za tvari iz grupe A, svi pozitivni rezultati dobiveni brzom orijentacijskom metodom (screening test), obavezno se potvrđuju potvrdnom laboratorijskom metodom. U slučaju potvrđenog pozitivnog laboratorijskog nalaza troškove analize snosi lice (pravno-fizičko) koje je pokrenulo postupak uzorkovanja.
3. U slučaju kada ispitivanje službenog uzorka ukazuje na nedozvoljeno liječenje, odnosno na rezidue odobrenih tvari u nedozvoljenim količinama, primjenjuju se mjere iz Poglavlja VII ove odluke.
4. Obavezna rutinska metoda analize mesa ili proizvoda životinjskoga porijekla namijenjenih ljudskoj ishrani, radi detekcije rezidua, kada se na tržište stavljaju novi veterinarski medicinski proizvodi namijenjeni tretmanu životinja u skladu sa članom 5. stav 2. ove odluke.

POGLAVLJE VII - MJERE KOJE SE PODUZIMAJU U SLUČAJU PREKRŠAJA

Član 19.

1. Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta su dužni osigurati da se u slučaju nalaza pozitivnih rezultata analiza:
 - a) od strane službenog veterinara prikupe bez odgađanja:
 - 1) sve informacije koje su potrebne kako bi se moglo utvrditi porijeklo životinje, odnosno imanje s kojeg životinja potječe ili dolazi;
 - 2) sve podatke o metodama i rezultatima analiza.
 - b) službeni veterinar je dužan provesti:
 - 1) ispitivanje na imanju s kojeg životinja potječe ili dolazi, kako bi utvrdio uzroke prisutnosti rezidua u nedozvoljenim količinama;

- 2) u slučaju nedozvoljenoga liječenja, ispitivanje porijekla tvari ili proizvoda i to: na mjestu proizvodnje, rukovanja, skladištenja, prijevoza, primjene, raspodjele ili prodaje, zavisno o potrebama;
- 3) svako dodatno ispitivanje koje smatra potrebnim.

2. Životinje od kojih se uzorci uzimaju obavezno se označavaju i evidentiraju. One ni pod kojim okolnostima ne smiju napustiti imanje dok se ne dobiju rezultati ispitivanja.

Član 20.

U slučaju kada se utvrdi nedozvoljeno liječenje, službeni veterinar je dužan osigurati da se liječene životinje odmah stave pod službenu kontrolu i da se provedu ispitivanja kao u članu 13. stav 1. tački b) ove odluke. Nadalje mora se osigurati da svaka životinja ima službenu identifikacijsku markicu i da je službeni uzorak uzet iz statistički reprezentativnog uzorka, na međunarodno priznatoj naučnoj osnovi.

Član 21.

1. U skladu s rezultatima ispitivanja, službeni veterinar je dužan poduzeti sve potrebne mjere kako bi se zaštitilo zdravlje ljudi, a to može uključiti i zabranu kretanja životinja s imanja (napuštanja imanja) ili privremenu zabranu odnošenja proizvoda životinjskoga porijekla s imanja ili iz objekata u kojima su proizvedeni.
2. Svaki trup ili proizvod životinjskoga porijekla za koji rezultati analize pokazuju da su maksimalno dozvoljene količine ispitivanih rezidua prekoračene, se proglašava higijenski neispravnim za javnu potrošnju.
3. U slučaju ponovljenih nalaza rezidua određenih tvari u nedozvoljenim količinama, službeni veterinar je dužan, dodatno uzorkovati životinje na mjestu uzgoja ili držanja, odnosno kad su u pitanju proizvodi životinjskoga porijekla, na imanju i/ili u proizvodnim objektima, i to kroz razdoblje od najmanje 6 mjeseci.

Član 22.

1. Troškove ispitivanja i kontrola na koje se odnosi ova odluka snosi vlasnik ili posjednik životinje, odnosno proizvođač proizvoda životinjskoga porijekla, ako se ti troškovi ne podmiruju iz državnog proračuna ili budžeta entiteta i Brčko Distrikta.
2. Troškove neškodljivog uništavanja životinja odnosno proizvoda životinjskoga porijekla kod kojih su utvrđene rezidue određenih tvari u nedozvoljenim količinama snosi vlasnik, posjednik životinja i proizvoda životinjskoga porijekla.

Član 23.

U slučaju nalaza zabranjenih tvari i proizvoda ili tvari iz grupe A i B (1) i (2) Aneksa I ove odluke kod neovlaštene osobe, navedene zabranjene tvari ili proizvodi se stavljaju pod službenu kontrolu dok se od strane službenog veterinara ne poduzmu odgovarajuće propisane mjere.

Član 24.

1. Životinje kod kojih je potvrđeno nedozvoljeno liječenje se označavaju i evidentiraju, i iste se pod nadzorom službenog veterinara neškodljivo uklanjaju.
2. Trupovi takvih životinja ne smiju se iskorištavati ni u koju svrhu.
3. Ako je ispitivanje obavljeno metodom uzimanja reprezentativnoga uzorka, i ako su polovina ili više uzoraka

- uzetih tom metodom pozitivni, a u skladu s članom 18. ove odluke, imaoću životinja može se dati mogućnost da bira između kontrole svake životinje koju posjeduje na imanju ili klanja svih životinja.
4. Kroz razdoblje od najmanje 12 narednih mjeseci imanje ili imanja u vlasništvu iste osobe obavezno su predmet dodatnog uzorkovanja i kontrole rezidua onih tvari koje su prethodno nađene u nedozvoljenim količinama, a prema procjeni službenog veterinara. Ako je na imanju uspostavljen sistem tzv. "vlastite kontrole rezidua određenih tvari", rezultati takve vlastite kontrole se ne uvažavaju tokom navedenih 12 mjeseci.
5. Objekti koji proizvode proizvode životinjska porijekla, uključujući i imanja, mogu biti i predmet dodatnih kontrola osim onih opisanih u članu 11. stav 1. ove odluke, kako bi se utvrdilo porijeklo tvari koja je nađena u nedozvoljenim količinama.
6. Dodatno uzorkovanje se provodi i na svim imanjima ili u objektima koji se nalaze u istom lancu snabdijevanja životinja ili stočne hrane.

Član 25.

1. Službeni veterinar na klaonici dužan je:
- a) Ako sumnja ili ima dokaz da su životinje koje su dovedene na klanje bile nedozvoljeno liječene ili su im davane zabranjene tvari ili proizvodi:
- 1) organizirati odvojeno klanje tih životinja od drugih životinja za klanje;
 - 2) privremeno zadržati trupove i iznutrice, te provesti potrebno uzorkovanje kako bi se otkrile tvari za koje se sumnja da se nalaze u nedozvoljenim količinama ili dokazala prisutnost zabranjenih tvari;
 - 3) kada su rezultati analize pozitivni, trupovi, iznutrice i druga jestiva tkiva predmetnih životinja se uništavaju odnosno neškodljivo uklanjaju u zato predviđenim objektima, bez mogućnosti naknade.
- b) Ako sumnja ili ima dokaze da do vremena klanja nije protekla propisana karenција, odgoditi klanje životinja.
- 1) klanje se odgađa za najmanje onoliko dana koliko je propisano u uputstvu proizvođača odobrene tvari, a za tvari/proizvode koji sadrže beta-agoniste, razdoblje karencije će trajati najmanje 28 dana od zadnjeg liječenja.
 - 2) u slučaju kada klanje ne može biti odgođeno (klanje iz nužde, klanje bolesnih životinja), životinje se mogu zaklati prije isteka određene karencije. Meso i iznutrice se u tom slučaju zadržavaju do dobivanja rezultata analiza;
- c) Meso i iznutrice koje sadrže količine rezidua koje nisu veće od maksimalno dozvoljenih količina, dopušteno je koristiti za javnu potrošnju;
- d) Trupovi, iznutrice i proizvodi u kojima količine utvrđenih rezidua prelaze maksimalno dozvoljene količine, ne mogu se koristiti za javnu potrošnju.

Član 26.

1. Tamo gdje je potvrđeno držanje, korištenje ili proizvodnja zabranjenih tvari ili proizvoda u nekom proizvodnom objektu, službeni veterinar ima pravo:
- a) zaplijeniti zabranjenu tvar ili proizvod i narediti neškodljivo uklanjanje iste;

- b) zabraniti proizvodnju zabranjene tvari ili proizvoda;
- c) privremeno suspendirati odobrenje/licencu za rad objekta tokom perioda u kojem će objekat biti predmet dodatne kontrole;
- d) u slučaju ponovnog prijestupa trajno suspendirati rad objekta.

Član 27.

Protiv osobe odgovorne za stavljanje u promet zabranjenih tvari i proizvoda, ili za primjenu odobrenih tvari ili proizvoda u svrhe drugačije od propisanih, se poduzimaju mjere propisane *Zakonom o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini*.

Član 28.

U slučaju odbijanja saradnje, onemogućavanja rada službenog veterinara, tokom obavljanja propisanih pregleda i kontrola, te uzorkovanja u skladu sa zahtjevima za primjenu Plana, te za vrijeme obavljanja ispitivanja i kontrola u skladu s odredbama ove odluke, poduzimaju se prema vlasniku i imaoću životinje ili životinjskih proizvoda mjere propisane *Zakonom o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini*.

POGLAVLJE VIII - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 29.

Aneksi I, II, III i IV mogu se izmijeniti od strane Vijeća ministara, na prijedlog Ureda, u skladu sa procjenom štetnosti vezane za toksičnost rezidua pojedinih tvari u namirnicama životinjskoga porijekla, odnosno procjeni vjerovatnosti da rezidue pojedinih tvari budu prisutne u namirnicama životinjskoga porijekla.

Član 30.

Aneksi I, II, III i IV su sastavni dio ove odluke i isti se objavljuju zajedno sa odlukom.

Član 31.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

VM broj 266/03
19. decembra 2003. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Adnan Terzić, s. r.

ANEKS I

GRUPA A - Tvari koje imaju anabolički efekat, te njihove soli i esteri

- 1) Stilbeni, derivati stilbena i njihove soli i esteri
 - 2) Antitireoidne tvari
 - 3) Steroidi
 - 4) Laktioni rezorcilne kiseline uključujući zeranol
 - 5) Beta-agonisti
 - 6) Tvari iz Aneksa IV "Pravilnika Vijeća (EEC) br. 2377/90 od 26. juna 1990. o propisivanju procedura u Zajednici za uspostavljanje maksimalno dozvoljenih količina rezidua veterinarskih lijekova u namirnicama životinjskog porijekla"
- "vučija stopa" (*Aristolochia* spp.) i pripravci od iste,
 - hloramfenikol (*Chloramphenicol*),
 - hlороform (*Chloroform*),
 - hlорpromazin (*Chlorpromazine*),

- holhicin (Colchicine),
- dapson (Dapsone),
- dimetridazol (Dimetridazole),
- metronidazol (Metronidazole),
- nitrofurani (Nitrofurans) uključujući furazolidon (Furazolidone),
- ronidazole (Ronidazole).

GRUPA B - Veterinarski lijekovi* i kontaminante

- (1) Antibakterijske tvari uključujući sulfonamide i kinolone
- (2) Drugi veterinarski lijekovi
 - a) Anthelmintici
 - b) Kokcidistatici, uključujući nitroimidazole
 - c) Karbamati i piretroidi
 - d) Sedativi

- e) Nesteroidni protuupalni lijekovi
- f) Druge farmakološki aktivne tvari
- (3) Druge tvari i zagađivači okoliša
 - a) Organohlorini spojevi uključujući PCB-e
 - b) Organofosforni spojevi
 - c) Hemijski elementi
 - d) Mikotoksini
 - e) Boje
 - f) Drugo

* Uključujući zabranjene tvari koje se mogu upotrijebiti u veterinarske svrhe.

ANEKS II

REZIDUE POJEDINIH TVARI ILI GRUPA TVARI KOJE SE ISPITUJU KOD RAZLIČITIH VRSTA ŽIVOTINJA I U PROIZVODIMA ŽIVOTINJSKOGA PORIJEKLA

*kada je u pitanju divljač iz slobodne prirode ispituiu se samo ostaci teških metala

	Vrsta životinja, životinjskih proizvoda, stočna hrana i voda	Goveda, ovce, koze, svinje, konji	Perad	Ribe, rakovi, školjke, muzgavci, mekušci	Mlijeko	Jaja	Meso kunića i meso divljači* iz farmškoga uzgoja i iz slobodne prirode	Med
Grupe tvari								
A1		x	x	x			x	
2		x	x				x	
3		x	x	x			x	
4		x	x				x	
5		x	x				x	
6		x	x	x	x	x	x	
B1		x	x	x	x	x	x	x
2a		x	x	x	x		x	
b		x	x			x	x	
c		x	x				x	x
d		x						
e		x	x		x		x	
f								
3a		x	x	x	x	x	x	x
b		x			x			x
c		x	x	x	x		x	x
d		x	x	x	x			
e				x				
f								

ANEKS III**OBIM I UČESTALOST UZORKOVANJA****PAPKARI****1. Goveda**

Najmanji broj životinja koji će se u jednoj godini testirati na nalaz svih vrsta rezidua, mora biti jednak broju od najmanje 0.4% od ukupnog broja goveda zaklanih u prethodnoj godini, i to:

Grupa A: 0,25% podijeli se na sljedeći način:

- polovina uzoraka uzima se od živih životinja na mjestu držanja; (u slučaju prijestupa, 25% uzoraka uzetih u svrhu analize substanci iz grupe A5, mogu biti uzorci stočne hrane, vode za piće, itd.)
- polovina uzoraka uzima se na klaonici.

Svaka podgrupa grupe A mora se testirati svake godine i to u obimu od najmanje 5% od ukupnoga broja uzoraka koji se uzimaju u svrhu testiranja tvari iz grupe A.

Preostali broj uzoraka koji se odnosi na testiranje pojedinih tvari iz grupe A raspoređuje se prema iskustvu odnosno prema postojećim podacima o korištenju pojedinih tvari.

Grupa B: 0,15%

30% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B1

30% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B2

10% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B3

Preostali broj uzoraka koji se odnosi na testiranje pojedinih tvari iz grupe B određuje se prema iskustvu odnosno prema postojećim podacima o korištenju pojedinih tvari.

2. Svinje

Najmanji broj životinja koji će se u jednoj godini testirati na nalaz svih vrsta rezidua, mora biti jednak broju od najmanje 0.05% od ukupnog broja svinja zaklanih u prethodnoj godini i to:

Grupa A: 0,02%

Tamo gdje se uzorkovanje provodi u klaonici, dodatno se, na mjestu gdje se životinje drže i/ili uzgajaju, moraju testirati uzorci vode za piće, hrane za životinje, fecesa, i to tako da se u jednoj godini uzorkovanjem obuhvati najmanje jedno imanje u odnosu na 100 000 zaklanih svinja u prethodnoj godini.

Svaka podgrupa grupe A mora se testirati svake godine i to u obimu od najmanje 5% od ukupnoga broja uzoraka koji se uzimaju u svrhu testiranja tvari iz grupe A.

Preostali broj uzoraka koji se odnosi na testiranje pojedinih tvari iz grupe A raspoređuje se prema iskustvu odnosno prema postojećim podacima o korištenju pojedinih tvari.

Grupa B: 0,03%

30% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B1

30% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B2

10% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B3

Preostali broj uzoraka koji se odnosi na testiranje pojedinih tvari iz grupe B određuje se prema iskustvu odnosno prema postojećim podacima o korištenju pojedinih tvari.

3. Ovce i koze

Najmanji broj životinja koji će se u jednoj godini testirati na nalaz svih vrsta rezidua, mora biti jednak broju od najmanje 0.05% od ukupnog broja ovaca i koza starijih od tri mjeseca, zaklanih u prethodnoj godini, i to:

Grupa A: 0,01%

Svaka podgrupa grupe A mora se testirati svake godine i to u obimu od najmanje 5% od ukupnoga broja uzoraka koji se uzimaju u svrhu testiranja tvari iz grupe A.

Preostali broj uzoraka koji se odnosi na testiranje pojedinih tvari iz grupe A raspoređuje se prema iskustvu odnosno prema postojećim podacima o korištenju pojedinih tvari.

Grupa B: 0,04%

30% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B1

30% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B2

10% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B3

Preostali broj uzoraka koji se odnosi na testiranje pojedinih tvari iz grupe B raspoređuje se prema iskustvu odnosno prema postojećim podacima o korištenju pojedinih tvari.

KONJI

Broj uzoraka određuje službeni veterinar prema procjeni situacije na terenu (sumnja na upotrebu zabranjenih tvari, drugi nastali problemi).

PERAD

(Brojleri, nesilice, pure i druga perad)

Jedan uzorak peradi sastoji se od jedne ili više životinja zavisno o zahtjevima analitičkih metoda.

Za svaku kategoriju peradi (uključujući brojlere, nesilice, pure i drugu perad) broj uzoraka koji će se uzeti svake godine iznosi najmanje 1 uzorak na 200 tona godišnje proizvodnje (mrtve vage). U slučaju kada je godišnja proizvodnja određene kategorije peradi veća od 5 000 tona, svaka grupa tvari kontrolira se kod najmanje 100 uzoraka.

Raščlanjivanje uzoraka obavlja se kako slijedi:

Grupa A: 50% od ukupnoga broja uzoraka

Od navedenoga se broja najmanje 1/5 uzoraka uzima na imanju.

Najmanje 5% uzoraka, od ukupnoga broja uzoraka koji se uzimaju u svrhu određivanja rezidua tvari iz grupe A, testira se svake godine na ostatke tvari iz svake pojedine podgrupe grupe A.

Preostali broj uzoraka koji se odnosi na testiranje pojedinih tvari iz grupe B raspoređuje se prema iskustvu odnosno prema postojećim podacima o korištenju pojedinih tvari.

Grupa B: 50% od ukupnoga broja uzoraka

30% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B1

30% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B2

10% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B3

Preostali broj uzoraka od 100% raspoređuje se prema situaciji na terenu.

RIBA

Riba iz uzgajališta

Uzorak predstavlja jedna ili više riba, zavisno o veličini ribe i zahtjevima analitičkih metoda.

Broj uzoraka koji se godišnje mora uzeti je najmanje 1 uzorak na 100 tona godišnje proizvodnje.

Tvar koju će se određivati, mora se odabrati prema učestalosti primjene te tvari.

Raščlanjivanje uzoraka obavlja se kako slijedi:

Grupa A: jedna trećina od ukupnog broja uzetih uzoraka

- svi se uzorci moraju uzeti na uzgajalištu, u svim fazama proizvodnje, uključujući i uzimanje uzoraka ribe iz izlova namijenjene ishrani ljudi, neposredno prije stavljanja u promet.

Grupa B: dvije trećine od ukupnoga broja uzetih uzoraka

- najbolje na uzgajalištu ili odmah nakon izlova, gdje se uzimaju uzorci ribe namijenjene ljudskoj upotrebi, neposredno prije stavljanja u promet, i/ili
- u objektu za preradu ili na mjestu veleprodaje / skladišta ribe, gdje se uzimaju uzorci svježih ribe, s tim da se pri uzimanju uzoraka moraju prikupiti svi potrebni podaci kako bi se u slučaju pozitivnih rezultata analize, moglo dokazati porijeklo ribe.

U svim slučajevima uzimanja uzoraka na imanju/uzgajalištu, isti se uzimaju sa najmanje 10% ukupno registrirane proizvodne površine.

Rakovi, školjke, muzgavci i mekušci

Svugdje gdje postoje razlozi za sumnju da su veterinarski lijekovi ili pesticidi primjenjivani ili tamo gdje se sumnja na zagađivače okoliša i druge štetne tvari, mora se provesti uzorkovanje na mjestima uzgoja rakova, školjaka, muzgavaca i mekušaca.

MLIJEKO

Mlijeko i goveda

Uzorkovanje:

- Svaki službeni uzorak mlijeka mora uzeti službeni ili ovlašten veterinar i to tako da se uvijek može dokazati porijeklo, tj. imanje/životinja od koje uzorak potječe.
- Uzorci se mogu uzeti:
 - na imanju iz sabirne cisterne;
 - u mljekari prije nego se sabirna cisterna isprazni;
 - Uzorci se uzimaju samo od sirovoga mlijeka.

Količina uzorka zavisi o zahtjevima analitičkih metoda.

Broj uzoraka i dinamika uzorkovanja:

Godišnji broj uzoraka iznosi 1 uzorak na 15 000 tona godišnje proizvodnje mlijeka, s tim da se godišnje uzme najmanje 300 uzoraka mlijeka, i to tako da se:

- a) 70% uzoraka pretraži na ostatke veterinarskih lijekova. U ovom slučaju svaki uzorak mora biti testiran na najmanje četiri različite tvari iz najmanje tri grupe između grupa A6, B1, B2 (a) i B2 (e) Aneksa I ovog pravilnika;
- b) 15% uzoraka mora se testirati na ostatke drugih tvari iz grupe B3 Aneksa I ovog pravilnika;
- c) 15% uzoraka mora se pretražiti u skladu sa stanjem na terenu (sumnja na upotrebu nedozvoljenih tvari, drugi nastali problemi).

Mlijeko ovaca i koza

Broj uzoraka ovaca i koza određuje se s obzirom na nivo proizvodnje i s obzirom na utvrđenu problematiku. Uzorci mlijeka ovih vrsta životinja moraju se zasebno uzimati i u Planu uzorkovanja prikazati zasebno.

JAJA

1. Kokošija jaja

A. Uzorkovanje:

- Svaki službeni uzorak mora uzeti službeni ili ovlašten veterinar i to na način da je uvijek moguće utvrditi porijeklo jaja (imanje s kojeg jaja potječu).
- Uzorci se mogu uzeti:
 - a) na imanju;
 - b) na mjestu pakovanja jaja.
- Jedan uzorak sadrži 12 jaja ili više, zavisno o zahtjevima analitičkoga postupka.

B. Broj i učestalost uzorkovanja:

Broj uzoraka koji se uzima svake godine iznosi najmanje jedan uzorak na 1000 tona ukupne godišnje proizvodnje konzumnih jaja, a najmanji broj uzetih uzoraka je 200.

Najmanje 30% uzoraka konzumnih jaja mora se uzeti u sabirnom centru, a uzorci moraju predstavljati karakterističan omjer svih klasa jaja namijenjenih ljudskoj upotrebi.

Raščlanjivanje uzoraka obavlja se kako slijedi:

- 70% se testira na najmanje jednu tvar iz svake od pojedinih grupa: grupe A6, B1 i B2 iz Aneksa I ovog pravilnika.
- 30% uzoraka uzima se i testira prema situaciji na terenu, s tim da se moraju testirati i na ostatke tvari iz grupe B3.

2. Jaja druge vrste peradi

Broj uzoraka određuje se u skladu s nivoom proizvodnje i utvrđenim problemima tokom proizvodnje.

Uzorci jaja od drugih vrsta peradi moraju se uzimati odvojeno od uzoraka kokošijih jaja i u Planu uzorkovanja prikazati zasebno.

MESO KUNIĆA, MEŠO DIVLJAČI IZ FARMSKOGA UZGOJA I DIVLJAČI IZ SLOBODNE PRIRODE

Meso kunića

A. Uzorkovanje:

Jedan uzorak sastoji se od jedne ili više životinja istoga proizvođača, a u skladu sa zahtjevima analitičkih metoda.

- Svaki službeni uzorak mora uzeti službeni ili ovlašten veterinar na način da se uvijek može utvrditi porijeklo uzorka.
- Uzorci se zavisno o strukturi proizvodnje kunića, uzimaju:
 - a) na nivou imanja;
 - b) u odobrenoj klaonici.

Radi kontrole upotrebe nedozvoljenih tvari na mjestu držanja/uzgoja, može se uzeti i određeni broj uzoraka vode za piće i hrane za kuniće.

B. Broj uzoraka i učestalost uzorkovanja:

Najmanji broj uzoraka koji se pretražuje u jednoj godini iznosi 10 uzoraka na 300 tona godišnje proizvodnje (mrtve vage). Navedeni se broj uzoraka odnosi na prvih 3 000 tona proizvodnje, dok se na svakih dodatnih 300 tona uzima jedan uzorak više.

Raščlanjivanje uzoraka obavlja se kako slijedi:

Grupa A: 30% od ukupnog broja uzoraka

70% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe A6,

30% uzoraka testira se na ostatke tvari iz drugih podgrupa grupe A.

Grupa B: 70% od ukupnog broja uzoraka

30% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B1

30% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B2

10% uzoraka testira se na ostatke tvari iz grupe B3

Preostali broj uzoraka do 100% raspoređuje se prema situaciji na terenu.

Divljač iz farmskog uzgoja

A. Uzorkovanje:

Količina uzorka zavisi o zahtjevima analitičkih metoda.

Uzorci se uzimaju na mjestu prerade divljači i moraju biti uzeti tako da je uvijek moguće utvrditi porijeklo divljači.

Radi kontrole upotrebe nedozvoljenih tvari na mjestu držanja/uzgoja, može se uzeti i određeni broj uzoraka vode za piće i hrane za divljač.

B. Broj uzoraka i učestalost uzorkovanja:

Svake se godine mora uzeti najmanje 100 uzoraka.

Raščlanjivanje uzoraka obavlja se kako slijedi:

Grupa A: 20% od ukupnog broja uzoraka

Najveća većina uzoraka mora se pretražiti na ostatke tvari iz grupe A5 i A6.

Grupa B: 70% od ukupnog broja uzoraka

30% ispituje se na ostatke tvari iz grupe B1,

30% ispituje se na ostatke tvari iz grupe B2 a) i b),

10% ispituje se na ostatke tvari iz grupe B2 c) i e),

30% ispituje se na ostatke tvari iz grupe B3.

Divljač iz slobodne prirode

A. Uzorkovanje:

Veličina uzorka zavisi o zahtjevima analitičkih metoda.

Uzorci se uzimaju na mjestu prerade ili ulova, i na način da se uvijek zna područje na kojemu je divljač ulovljena.

B. Broj uzoraka i učestalost uzorkovanja:

Svake se godine uzima najmanje 100 uzoraka.

Uzorci se uzimaju u svrhu otkrivanja ostataka hemijskih elemenata u tkivima divljači iz slobodnog uzgoja.

MED

A. Uzorkovanje

Količina uzorka zavisi o zahtjevima analitičkih metoda.

Uzorci se moraju uzeti na svim mjestima u lancu proizvodnje meda, i to tako da je uvijek moguće utvrditi porijeklo meda.

B. Broj uzoraka i učestalost uzorkovanja:

Broj uzoraka koji će se uzeti svake godine mora iznositi najmanje 10 uzoraka na 300 tona godišnje proizvodnje za prvih 3 000 tona proizvodnje. Na svakih sljedećih 300 tona uzima se po još jedan uzorak.

Raščlanjivanje uzoraka obavlja se kako slijedi.

- Grupa B1 i skupina B2: 50% od ukupnog broja uzoraka,
- Grupa B3 a), b) i c): 40% od ukupnog broja uzoraka.

Preostalih 10% raspoređuje se prema iskustvu, pri čemu se poseban naglasak mora staviti na mikotoksine.

ANEX IV STRATEGIJA UZORKOVANJA

1. Plan kontrole rezidua namijenjen je nadzoru i otkrivanju pojave opasnosti od rezidua u hrani životinjskoga porijekla na imanjima, klaonicama, mljekarama, objektima za uzgoj i preradu riba, meda, te objektima za sakupljanje jaja i pakovanje.

Službeni uzorci uzimaju se u skladu sa relevantnim Poglavljem Aneksa III.

Gdje god se službeni uzorci uzimaju, uzorkovanje mora biti nepredvidivo, neočekivano i treba se izvoditi u vrijeme koje nije unaprijed utvrđeno. Dani u sedmici kada se uzimaju uzorci moraju se stalno mijenjati.

2. Za tvari iz grupe A, nadzor treba da služi u svrhu otkrivanja ilegalnog davanja zabranjenih supstanci i zloupotrebu odobrenih supstanci. Poseban značaj ovakvog uzorkovanja mora se koncentrirati u skladu sa relevantnim poglavljem Anexa III.

Uzorci moraju biti ciljani uzimajući u obzir sljedeći minimum kriterija:

Spol, dob, vrsta, način uzgoja, sve dostupne informacije o proizvođaču, te sve dokaze o nekorektnoj upotrebi ili zloupotrebi tvari iz ove grupe.

3. Za tvari iz grupe B, nadzor treba da služi u svrhu kontrole poštivanja maksimalno dozovljenih količina rezidua veterinarskih ljekovitih sredstava, kao što je navedeno u Pravilniku o količinama pesticida i drugih otrovnih materija, hormona, antibiotika i mikotoksina koji se mogu nalaziti u životnim namirnicama ("Službeni list SFRJ", broj 59/83).

Na temelju članka 33. st. 4. i 5. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 30/03), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, na 35. sjednici održanoj 19. prosinca 2003. godine, donijelo je

ODLUKU

O PRAĆENJU REZIDUA ODREĐENIH TVARI U ŽIVIM ŽIVOTINJAMA I U PROIZVODIMA ŽIVOTINJSKOGA PODRIJETLA

POGLAVLJE I - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

1. Ovom odlukom se propisuju mjere za praćenje i kontrolu rezidua tvari navedenih u Dodatku 1.

Članak 2.

1. Termini uporabljeni u ovoj odluci imaju sljedeća značenja:
 - a) **Zabranjene tvari ili proizvodi** - tvari i proizvodi čija je primjena na životinjama zabranjena zakonskim ili podzakonskim aktima;
 - b) **nedozvoljeno liječenje** - uporaba zabranjenih tvari ili proizvoda ili uporaba odobrenih tvari ili proizvoda u druge svrhe od onih za koje su odobrene i/ili u uvjetima drugačijima od onih koji su propisani;
 - c) **rezidua** - ostatak tvari s farmakološkim djelovanjem, ostatak ekoloških zagadivača okruženja i druge tvari, kao i njihovi metaboliti, koji mogu prijeći u prehranbene proizvode i ugroziti zdravlje ljudi;
 - d) **Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara), mjerodavna tijela entiteta, mjerodavno tijelo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Brčko Distrikt)** - tijela u Bosni i Hercegovini mjerodavni za provedbu ove odluke;
 - e) **ovlašteni laboratorij** - laboratorij, koji ispunjava propisane uvjete koje propisuje Ured, i koji za obavljanje ispitivanja službenih uzoraka na nazočnost rezidua ovlašćuje mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta i odgovara za njegov rad;
 - f) **životinjski proizvodi** - meso, mlijeko, riba i njihovi proizvodi i drugi proizvodi životinjskog podrijetla namijenjeni prehrani ljudi i hranidbi životinja;